
РЕЧ ГОСТУЈУЋЕГ УРЕДНИКА: РЕЛИГИЈА, МЕДИЈИ И ПОЛИТИКА У АФРИЦИ

Године 2008, био сам кодиректор прве велике међународне конференције о медијима и религији у Африци, која је одржана у Абуџи у Нигерији. Главни циљ конференције био је остваривање критичког погледа на сцену религијских медија Африке која се брзо развија. Посебно је била заинтересована за изазове балансирања слободе изражавања и слободе религије и веровања у брзо нарастајућем медијском сектору Африке. Конференција је имала за циљ и да подстакне проучавање спектра религијских медија у ширењу, као и покривеност религије у глобализованој Африци.

Као део текућег дискурса о медијима, религији и култури у Африци, ово посебно издање усмерено је на религију, медије и политику. Његов циљ је истраживање текућих питања у вези с верском праксом у контексту медија и њихових политичких импликација на овом континенту. Како је и конференција у Абуџи показала, постоји много дешавања у сфери религијских медија у Африци.

Ово издање, дакле, академски осветљава три питања која обележавају текућу историју континента у целости: други талас демократизације који је захватио многе земље од почетка деведесетих, либерализацију ваздушних путева, до тада под хегемонистичком контролом аутократских влада, те пораст харизматичних покрета, нарочито у хришћанској религији, чија је једна од темељних карактеристика обилато коришћење масовних медија.

Учесници у овом издању, између осталог, баве се тиме како медијска политика влада у подрегиону Западне Африке утиче на развој религијских медија, како религијски медији утичу на политичке промене у подрегиону, како исти креирају нове верске и политичке заједнице и у каквој су ове заједнице вези с постојећим друштвено-политичким поретком; начинима на које новије верске организације, као што су пентекосталци, користе медије за напредак на политичком и економском плану; тиме како се старије институционалне религије, попут римокатолицизма и ислама, боре за друштвено-политички значај, суочене с масовним присуством новијих верских група у медијима; традиционалном афричком религијом у новом свету медија; тиме како су традиционалне форме моћи и комуникација уклопљене у нове религијске медије, те везом између религијских медија и друштвено-политичких сукоба у региону.

У свом уводном раду испитивао сам суптилан сукоб који се одвија између верских и политичких вођа на континенту. Овај сукоб зависи од редефинисања категорија моћи и статуса, које престају да буду превасходно везане за материјално богатство и политичке везе, а у корист духовног ауторитета и објаве. То је борба за хегемонистичку контролу друштва у Грамшијевском смислу речи. Користећи се италијанским концептима *autorita* (политичка или сирова сила) и *autorevolezza* (морална сила) као метафорама, рад представља опште објашњење тога како се спорења верских и политичких вођа одвијају у јавној сфери нових медија.

Рад Асонзе Уаха *Изагнана чуда: Политика и политике религијске радиодифузије*

у Нигерији, фокусира се на праксу и политику медијског регулаторног тела Нигерије Националне радиодифузне комисије (НБЦ), *визави* религијске радиодифузије. Рад истражује политике и процесе уређивања дерегулација у оквиру индустрије у којој су се у последње време јавили извесни спорови, посебно с освртом на оно што НБЦ назива „непровереним чудима“ у неким програмима вођеним од стране појединих пентекосталних цркава у земљи.

Један другачији поглед на пентекосталне медије остварио је Годвин Окон. Његов рад *Телеевангелизам и друштвено-политичка мобилизација пентекосталаца у Порт Харкурту: истраживање КАП-а* настоји да утврди у којој мери телееванђелисти у Порт Харкурту користе медије у вези с питањима која се тичу друштвено-политичког развоја. Његов резултат показао је недостатак везе између знања о потенцијалним користима телееванђелизма и употребе тих користи у смеру друштвено-економске мобилизације од стране телееванђелиста.

Удаљавајући се од хришћанства, Ебере Увах разматра обреде традиционалних афричких религија које упркос утицају „вестернизације“ и научних достигнућа у Африци још увек имају значајне импликације на свакодневни живот људи. Кроз изнијансирану анализу неких нигеријских филмова показао је да је религија коренита парадигма афричких култура и канал изградње афричког идентитета.

За разлику од Оконових закључака у вези са нигеријским телееванђелизмом и политичком мобилизацијом, рад Еше Факи Мвинјихађи и Фредерика О. Ванјаме о муслиманима Кеније и друштвено-политичкој мобилизацији, показује да је појава муслиманских медија утицала на повећање видљивости муслимана на политичкој сцени. Они тврде да се сада, кроз ову посредну мобилизацију, муслимани у тој земљи померају из свог ранијег периферног статуса, ступају у националне политичке савезе који могу штитити њихове интересе и, чинећи то, почињу да утичу на политичке прилике у Кенији.

Ови радови показују јасну везу између религијске праксе, политичког активизма и масовног посредовања. Ово није само случај у Африци, већ је евидентно и у другим деловима света. Религија и политика су стога важне варијабле у одређивању изгледа и карактера масовних медија у засебним друштвима.

Радови у овом издању показали су да ни религија ни политика не могу деловати потпуно независно једна од друге, а масовни медији представљају једну од тачака сусрета ових двеју важних компоненти друштвеног живота.

Валтер Ц. Ихеђирика¹

¹ Ванредни професор студија комуникације, Универзитет Порт Харкурт, Нигерија